

Prisindexserier på jordbruksområdet

1999

JO1001

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Jord- och skogsbruk, fiske

A.2 Statistikområde

Prisutvecklingen i jordbruket

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Fljande indexserier ingår:

- Avräkningsprisindex (A-index),
- Produktionsmedelsprisindex (PM-index).

A.4 Beställare

Myndighet/organisation: Statens Jordbruksverk

Kontaktperson: Hans Jönrup

Telefon: 036-15 59 33

Telefax: 036-34 01 96

e-post: hans.jonrup@sjv.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: Statens Jordbruksverk

Kontaktperson: Anders Grönvall

Telefon: 036-15 03 24

Telefax: 036-34 01 96

e-post: anders.gronvall@sjv.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet på jordbrukets område föreligger enligt författningarna SFS 1992:888, SFS 1992:1032 och SFS 1993:652.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204) och datalagen (1973:289) för behandling som påbörjats före personuppgiftslagens ikraftträdande. På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (1995:606) och förordningen (1995:1060) om vissa personregister för officiell statistik.

A.8 Gallringsföreskrifter

-

A.9 EU-reglering

Denna statistik faller inte under någon EU-reglering. Medlemsländerna beräknar och översänder Output index (Avräkningsprisindex) och Input index

(Produktionsmedelsprisindex) till Eurostat enligt informella överenskommelser

A.10 Syfte och historik

Sedan år 1970 har prisutvecklingen på jordbruks- och livsmedelsområdet följts genom redovisning av ett system av indexserier. Under prisregleringsperioderna fram t. o. m. 1990 utgjorde detta indexsystem ett viktigt underlag vid prisöverläggningarna. Förutom A- och PM-index ingår i detta system *PR-index* (Primärförädlingsprisindex, tidigare benämnt prisregleringsprisindex), *PPI-J* (Producentprisindex för jordbruksreglerade produkter) och *KPI-J* (Konsumentprisindex för jordbruksreglerade produkter).

Det övergripande syftet med indexserierna i systemet är att kunna följa den genomsnittliga prisutvecklingen dels för jordbruks- och livsmedelsprodukter från jordbrukarledet fram till konsumentledet, dels för jordbrukets produktionsmedel.

I samband med Sveriges medlemskap i EU har A- och PM-index delvis anpassats till vad EUs statistikkontor Eurostat efterfrågar.

A.11 Statistikanvändning

Eurostat: För jämförelser av prisutveckling inom jordbruksområdet mellan EU-länderna.

Lantbrukarnas Riksförbund: Uppföljning av jordbrukspolitiska frågor samt till kalkyler, utredningar, remisser m.m.

Sveriges lantbruksuniversitet, Livsmedelsekonomiska institutet och Jordbruksverket: Underlag för jordbrukspolitiska bedömningar samt till kalkyler, utredningar, remisser m.m.

A.12 Uppläggning och genomförande

Prisuppgifter samlas månadsvis in från ett stort antal uppgiftslämnare via postenkäter. Uppgiftslämnarna är vanligen olika för olika produkter och väljs ut på ett sådant sätt att få uppgiftslämnare skall täcka en stor del av marknaden.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Nuvarande basår är 1990. Under år 2000 genomförs byte av basår till 1995. I samband med detta kommer beräkningen av indexserierna att anpassas till EU:s regler för motsvarande indexserier. En viss utökning av antalet prisuppgifter kommer att ske.

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

I de följande avsnitten redovisas Avräkningsprisindex (A-index) och Produktionsmedelsprisindex (PM-index) som är de enda av nämnda indexserier som ingår i den officiella statistiken. PPI-J och KPI-J utgör delindexserier i SCB:s indexserier PPI och KPI. Kvaliteten för PPI-J och KPI-J torde därför delvis framgå av motsvarande redovisning för PPI och KPI..

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

A-index: Prisutvecklingen för jordbruksprodukter som säljs av jordbrukare till uppköpare.

PM-index: Prisutvecklingen för sådana varor och tjänster som utgör produktionsmedel inom jordbruket.

1.1.1 Objekt och population

Objekten är i resp. indexserie följande:

A-index: Transaktioner avseende jordbruksprodukter från jordbrukssektorn till uppköpare.

PM-index: Transaktioner avseende sådana varor och tjänster, som utgör produktionsmedel inom jordbruket.

Populationen utgörs av mängden av transaktioner under resp månad i resp indexserie.

1.1.2 Variabler

Genomsnittliga förändringar per månad och år av de priser köparna betalar för de varor och tjänster som ingår i resp indexserier.

1.1.3 Statistiska mått

- Indextal per månad och år (1990 = 100).
- Procentuella förändringar sedan föregående månad och sedan samma månad föregående år.

Både totalindex och produktindex beräknas i A- och PM-index som kedjade prisindex av typen Laspeyres. Vägningstalen för enskilda poster avser den värdemässiga fördelningen av de transaktioner som ingick i resp indexserie under basåret 1990.

1.1.4 Redovisningsgrupper

A-index:

Vete, Råg, S:a brödsäd

Korn, Havre, S:a fodersäd

Matpotatis, Fabrikspotatis, Sockerbetor, Oljeväxter

Vegetabilier

Mjök, Ägg

Storboskap, Kalv, Häst, Får och lamm, Gris, Fjäderfä

S:a slaktdjur, Animalier

Totalt exkl trädgård

Köksväxter, Fruktar och bär, Blommor och plantskoleväxter

Totalt trädgård

Totalt (inkl trädgård)

PM-index

Utsäde

Energi och smörjmedel

Handelsgödsel och jordförbättringsmedel

Växtskydds- och ogräsmedel

Fodermedel

Underhåll av maskiner och redskap

Underhåll av byggnader

Veterinärtjänster

Övriga utgifter

S:a löpande utgifter

Maskiner och redskap

Byggnader

S:a investeringsvaror och tjänster

Räntekostnader för lånat kapital

Totalt

1.1.5 Referenstider

Indextal beräknas för månad, kalenderår och brutet år (juli - juni). Basår är för

närvarande 1990, men kommer att ändras till 1995 under våren 2000. Månadstalen i A-index baseras vanligen på priset den femtonde varje månad. I PM-index baseras de vanligen på genomsnittliga priser under månaden. Årsmedeltal beräknas som ovägda aritmetiska medelvärden av månadstalen. Detta kommer att ändras för A-index under år 2000 så att årsmedeltal beräknas som ett vägda medelvärden av månadstalen.

1.2 Fullständighet

-

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Det är inte möjligt att ange statistiska osäkerhetsmarginaler för de beräknade indextalen. De viktigaste felkällorna är urvalsfel, täckningsfel och fel p.g.a. kvalitetsförändringar på de varor och tjänster som prismäts.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Urvalsfel beror såväl på urvalet av inköps- och försäljningsställen som på urvalet av varor. Båda urvalen görs subjektivt efter kriteriet att en stor del av resp. marknad skall täckas med relativt få prisuppgifter. Uppgiftslämnare blir därför vanligen de större företagen på marknaden eller branschorganisationer. Det subjektiva urvalet torde tillsammans med själva mätningen ge det största bidraget till osäkerheten.

2.2.2 Ramtäckning

En viss undertäckning föreligger p.g.a. att det finns företag (i allmänhet förhållandevis små) med anknytning till jordbrukssektorn som inte är kända och därför inte ingår i urvalsramen. Denna felkälla torde ge endast ett litet bidrag till osäkerheten.

2.2.3 Mätning

Priser samlas in för ett subjektivt urval av varor och tjänster, s.k. representantvaror. Priser erhålles dels genom postenkäter till företag dels från prislistor som används av företagen. Priset skall avse faktiskt erhållna eller utbetalda priser, men i vissa fall anger uppgiftslämnarna listpriser. Rabatter skall vara fråndragna men är det inte alltid. I en situation då minskad efterfrågan leder till ökade inslag av rabatter överskattar ett index baserat på listpriser den verkliga prisutvecklingen. Motsatsen gäller när rabatterna minskar.

Priset ska i princip avse samma vara över tiden och inte inkludera kvalitetsförändringar. Om kvaliteten ändras, används olika metoder för att korrigera det erhållna priset i samband med indexberäkningen beroende på vilken information som föreligger.

På grund att säsongsvängningarna vanligen är starka för trädgårdsprodukter, används för denna delserie i A-index den s.k. korgmetoden. Denna innebär att priser endast redovisas för de perioder då resp. produkt finns på marknaden. A-index (inkl. trädgård) baseras därför vanligen på priser från olika produkter under på varandra följande månader. Indexjämförelser bör därför inte göras för närliggande perioder. Denna beräkningsmetod har föreslagits av EU:s statistikkontor Eurostat och föreslås bli använd i samtliga medlemsländer.

En viktig orsak till att felkällan mätning, tillsammans med urval, ger det största bidraget till osäkerheten är att varor förändras, med vilket följer svårigheter att särskilja prisutveckling för oförändrad vara.

SOS. Denna publikation kommer i pappersformat att upphöra år 2000. Dessutom publiceras indexserierna på Jordbruksverkets webbplats under avdelningen Statistik och fakta (adress: <http://www.sjv.se>). Vissa indextal publiceras i Jordbruksstatistisk årsbok och Allmän månadsstatistik från SCB. Från år 2000 planeras en mer omfattande publikation att ges ut årsvis.

- Eurostat publicerar statistik för medlemsländerna i sin meddelandeserie "Statistic in Focus" och i de årliga rapporterna "Agricultural prices" under tema 5 (Jordbruk och fiske).

5.2 Presentation

I form av tabeller

5.3 Dokumentation

Dokumentation kommer att finnas med i den årsvisa publikation som ska börja komma ut år 2000.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Primärmaterial lämnas inte ut.

5.5 Upplysningstjänster

För att få ytterligare information om innehållet i och bakgrunden till indexserierna på jordbruksområdet vänder man sig till Statistikenheten på Statens Jordbruksverk.